

3 ПАРТІЙНОГО РУХУ

3 ДІЯЛЬНОСТІ Ц.К. К.П.К.

На останньому засіданні Центрального Комітету Комуністичної Партії Канади, що відбулося 7. вересня, обговорено і вирішено чимало важких справ.

Зі звіту т. Мекдоналда за політичний комітет виявилось, що з нагоди проголошеної спеціальної конференції 18. майнерського дистрикту, комітет вислав тамтешнім товаришам інструкції слідуючого змісту: домагається відновлення справи Говата, рішучий спротив сепаратним агентам, перенесення справи майнерського страйку на трейд-юніонний конгрес до Лондону, Онт., домагається привернення автономії 26-му дистрикту та робити все можливе до скликання спеціальної конференції з цим дистриктом для обговорення проблем канадських майнерів.

Комітет обговорював також ситуацію 26. майнерського дистрикту, котрому: загрожував сепаратний рух і розбиття організації. Завдяки брудній роботі та продажній політиці реакційних урядовців юні та габельні подвиги самого Луїса, створено насприятливий ґрунт для сепаратної пропаганди О.В.Ю. В багатьох випадках траплялось, що і декотрі партійні члени були готові відмовитися з Ю.М.Б.А., не вважаючи на страшний руйнівний наслідок такого необачного кроку. Щоб представити справу в дійсному світі, комітет виготовив обширний доклад про тамтешню ситуацію, та вислав товаришам для обговорення його на своєму мітингу, скликаному спеціально в цей час.

Останні наслідки звітам вісти говорять про знаний підйом в партії, котра старается всіма силами врятувати дистрикт від руїни. Комітет каже товаришам, що тут потреба вимагає щось більше чим самої автономії для дистрикту. Боротьба 26. дистрикту повинна стати загальною та поширитися на всі дистрикти Ю.М.Б.А. Вона має стати боротьбою цілого лівого крила внутр Ю.М.Б.А.

Комітет обговорював також справу річних зборів Екзекутиву Канадської Партії Праці. Комітет був тої думки, що настав вже відповідний час, щоб розпочати дійсну боротьбу проти угодівських урядовців цієї партії, котрі відмовляються від всякої роботи в користь працюючої класи. Не зробили вони найменшої спроби, щоб придбати членства для партії; щоб підтримати та розвинути організаційний рух безробітних; постійно за всім-годинний день праці та інші подібні справи, чим можна-б розбудувати серед робітничого класу свідомість та заставити його до збудовання своєї власної пролетарської організації, до боротьби з капіталом.

Тов. Т. Бак здав короткий

звіт з Конгресу Комінтерна, який буде поданий пізніше всім відділам партії окремою відбиткою.

За Організаційний Комітет дає звіт тов-ка Костен, який виказав, що цей комітет сповняє свою працю досить регулярно.

Фінляндська Секція повідомляє про значний успіх в організації праці. В Еспанола зорганізовано новий відділ.

Українська Секція осягнула рекорд під цим зглядом. Зорганізовано 8 нових відділів з 124 членами.

За Лігу Комуністичної Молоді тов. Ніл повідомив, що число читачів "Понг Воркера" зросло, однак гроші приходять не так, як цього бажалося-б. Монтреальський відділ Ліги вислав спеціальний бюлетень з нагоди Міжнародного Дня Молоді, який був дуже гарним і вартим здобутком Ліги. Припоручено секретареві заслати монтреальським товаришам вислів товариського признання за їхню працю.

За Жіноче Бюро тов-ка Костен повідомляє, що під час конгресу в Лондоні відбулась також конференція жіночих робітничих організацій. На цій конференції має бути заснована Федерація Жіночих Робітничих Ліг, та що на цю конференцію має прибути около 14 представниць з цілої Канади.

Тов. Моріарті вказав на потрібні старання в справі переведення успішної кампанії за повільшенням партійного органу "Воркера". До відділів він слав бюлетень з закликом до змоніторингу всіх партійних сил для цієї роботи, вказуючи, що це повинно і має бути частиною партійної роботи. Комітет був тої думки, що відділи не приписували цій справі належної ваги.

Відчитано комунікацію від Комінтерна з закликом, щоб змоніторувати партійні сили до відзначення 60. річниці заснування Першого Інтернаціоналу, на день 28. вересня. Тому, що для успішного переведення цього розпорядження не остається досить часу, рішено зробити цей день **партійним святом**. В цей день відділи повинні постаратися відбутися ряд віч, лекцій, концертів і пр. відповідно до обставин, та при тому старатись вказати робітничу комуністичний шлях до нового життя.

(З Бюро У.С. К.П.К.)

РОБІТНИЧЕ ВІЧЕ В ВИНДСОР.

Старанням Відділу У.С. К.П.К. в Виндсор, Онт., відбулося 3. вересня масове, протестатійне віче, на котрім говорив т. Борович з Торонто. Т. Годжес відкрив віче і по короткій вступній поромові покликав т. Боровича до слова.

На початку бесідник сказав, що заходом Комуністичної Партії не тільки Канади, але й

цілого світа скликаються масові протестатійні, противоенні віча на те, щоб в десятилітню річницю світової війни за протестувати проти заходів буржуазії до викликання нової світової війни. На таких вічах виступають сьогодні навіть герої буйної війни, які були заагітовані масенськими класами йти боротися за "свободу", бо повернувшись з світової війни вони переконались, що боротьба йшла не за якусь свободу а боролась вони за вугілля і нафту і інші підземні мінеральні багатства для капіталістів. Але робітництво, збаламучене ще до того ступеня, що тяжко підійти до нього з правдою і тому приходиться К.П.К. скликати віча, щоб ці справи пояснювати.

Нині в десятилітню річницю розпочаті світової війни, та партія, котра повинна би вже керувати світом, мусить скликати віча і вчити робітництво, котре ще стоїть так по зади своєї боротьби, що не знає в котру сторону податися, або сварились навіть за які небудурниці між собою, а з цього користає якраз буржуазія.

Завдяки невідомості робітників, буржуазія могла викликати і вести при помочі тих же робітників світову війну за ринки збуту, за сировину, за визиску колоніальних рабів.

Дальше бесідник говорив про всі ті конференції розоруження, де імперіалісти розізналися за розоруженням а в той самий час висисували мільйони доларів на армії і флоту.

На закінчення бесідник сказав, що освободження можемо здобути тільки в злучі з робітництвом цілого світа.

Віче пройшло успішно і тов. Борович остався в Виндсор на цілий тиждень, щоб висловити ще дві лекції.

В. Годжес, Гр. Філік, голова віча, секретар віча.

АВТОНОМІЯ ХОРВАТІЙ.

З Білгороду повідомляють, що теперішній уряд Югославії вирішив у найближчому часі відновити в Хорватії попередню адміністративну автономію, скасовану централістичним урядом Пашича. Це повинно бути першим кроком до встановлення загальної автономії Хорватії.

Відновлення хорватського крайового уряду розпорядженням кабінету Давидовича вважають у політичних колах за серйозну уступку автономістському рухові.

Краєвий уряд Хорватії перебуває в Загребі. Повідомляють, що уряд Давидовича має думку відновити краєві уряди в Словенії та Боснії.

Орган сербських шовіністів "Реч" що її видає колишній міністер Прібічич заявляє, що урядове розпорядження нарушує конституцію.

ПІСЛЯ ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Наступ на Францію, оскільки він не закінчився повним успіхом на лондонській конференції союзників, продовжується далі по скінченню конференції.

Незадоволення промислових кола Англії з приводу продовження окупації Руру ще на рік (що змінило становище французької промисловості в її конкурентній боротьбі з промисловістю англійською), змусило Мекдоналда писати наводго Еррію заяву, де він каже, що "британ. уряд ніколи не визнавав законності Рурської окупації". Рівно, як і того тлумачення артикулів Версальського договору, за допомогою якого французькі і бельгійські союзники що окупацію обґрунтували". Керуючись бажаннями бачити план Доса переведеним у життя британський уряд енергійно настоює, щоб заінтересовані уряди зробили все можливе для прискорення евакуації, бо, на думку британського уряду, дальша окупація може зашкодити переведенню плану Доса і поставити під загрозу угоду, заключену на лондонській конференції".

Не меншу тривогу ніж окупація Руру, викликає серед промисловців Англії намір Франції присилувати Німеччину підписати з нею торговельний договір, де було-б забезпечено звільнення від мита товариш, що ввозяться з Ельзас-Лотарингії до Німеччини. Таким бо чином французька тяжка промисловість легко зможе вилхнути з німецьких ринків англійські вироби. Тривогу англійських промисловців відбиває в собі заява канцлера держави шарбінні Сноудена в розмові з представниками преси. Сноуден попереджає Францію не нахилити Німеччині нового торговельного договору, який посередньо може завдати удар британським торговельним і промисловим інтересам.

Ті самі промислові кола Англії вимагають від свого уряду натиснути на Францію, щоб змусити її розпочати виплату своїх боргів Англії. Англійська торгівля і промисловість заінтересовані в тім, щоб Франція, виплачуючи свої борги, мусила збільшити в себе податковий тягар, чим вона ослабить свою здатність до конкуренції з Англією на експортних ринках.

Вимоги англійських промисловців йдуть в даному разі цілком по лінії вимог і англійського та американського фінансового капіталу. Англія і Америка не зможуть погодитися на зміцнення фінансового становища Франції коштом репараційних сплат, можливих лише при широкій участі англійського та американського капіталу в кредитуванні Німеччини. Навпаки, використувуючи французьке задолження, американські й англійські банки стремлять до фінансового підпорядкування собі і слідом за Німеччиною — і Франції.

Отже, боротьба між союзниками і по лондонській конференції з повній мірі продовжується далі. Як довго провадитиметься вона англійським і американським капіталом проти Франції солідарно — покаже недалеке майбутнє.

Доля плану Доса важиться тепер в Німеччині. Німецький уряд дає собі голову над тим, яким способом змусити німецький народ встроїти свою ціну в підставлене йому ярмо. З огляду на вороже відношення до плану Доса комуністів і націоналістів висувається план роспуску райхстагу та призначення нових виборів, референдуму і т.п. А поки що йдуть торги з націоналістичними. Вспереч комуністам їхній спротив планові Доса має, так мовити, сутто крамарський характер: яким чином виторгувати максимум попусків з боку Франції і англійських попусків з боку прихильників плану Доса в Німеччині? Іншими словами, націоналісти шикують лише те, яким чином зміцнити своє класове становище (тобто тяжкої індустрії та аграріїв) так зовні, як і внутрі. Не диво, отже, що урядові Маркса — Штресемана вже вдалося зделать собі так зване "ліве крило" націоналістів, а також союз німецьких промисловців, що більшостю 100 голосів проти 3-ох висловився за негайне переведення в життя плану Доса. Правда, "праве крило" націоналістів більше від лівого. А воно, власне, найбільше галасує проти прийняття плану Доса. Однак, не є виключене, що ці "за" і "проти", це лише поділ ролі поміж "батьками німецького народу". Бо врятувати Німеччину можна тим шляхом, на який вказують комуністи.

Зовнішнім ефектом прийняття плану Доса в Німеччині мала-б бути негайна евакуація Руру. Негайна евакуація Руру, — це мала бути та принада, на яку сподівався німецький уряд піймати широкі народні маси. Однак, Руру зівстався окупованим. Серед німецьких народних мас зростає розчарування і зневіра.

І коли ціла низка англійських професорів (серед них і лондонський тигар, чим вона ослабить свою здатність до конкуренції з Англією на експортних ринках.)

Вимоги англійських промисловців йдуть в даному разі цілком по лінії вимог і англійського та американського фінансового капіталу. Англія і Америка не зможуть погодитися на зміцнення фінансового становища Франції коштом репараційних сплат, можливих лише при широкій участі англійського та американського капіталу в кредитуванні Німеччини. Навпаки, використувуючи французьке задолження, американські й англійські банки стремлять до фінансового підпорядкування собі і слідом за Німеччиною — і Франції.

ЯК ЗМІНЯТИ АДРЕСУ.

Коли переїдете з одної місцевості до другої або перенесете з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу. При цій не вистарчить подати тільки нову, але конше потрібні подати і стару Вашу адресу.

3 поля науки і техніки

3,700 КНИЖОК ПРО ТЕОРІЮ АЙНШТАЙНА.

Професор лондонського університету Мав'ес Лют каже, що до тепер 1,175 авторів написали 3,700 книжок про теорію релятивності Айнштейна. До цього не зараховується тисячів газетних та журнальних статей, написаних на цю тему. Німеччина як вітчизна Айнштейна, побила рекорд, бо написала на цю тему 1,435 книжок, за нею йде Англія, Франція, Італія, Голландія і Заучені Держави. Авторі останньої написали 128 книжок.

ПРО ЗМІНУ КАЛЕНДАРЯ.

На найближчій конференції геофізиків і метеорологів (вечер, котрі займаються міренням землі та студіюванням погоди), котрий відбудеться в Мадриді в Іспанії, будуть теж розбирати питання зміни календаря, себто введення року з 13 місяців, кожний місяць з 4 тижнів по 7 днів.

ТИБЕТСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ.

Тибетська експедиція Козлова, що залишилася тимчасово в Монголії, розкопує поки що в 100 верстах від Урги три групи дуже старих могил, в яких поховано китайських принців. На глибині 49 стіп на дні могили знайдено великі дерев'яні будівлі з гробницями по середині. Навкруги йдуть підземні коритари. Стіни прикрашено шовковою матерією, а також написами. Знайдено багато бронзових виробів.

ГРОМАДСЬКІ БІБЛІОТЕКИ В ТУРЕЧЧИНІ.

Міністерство Народної Освіти відкрило в Ангорі, в Туреччині, велику громадську бібліотеку. Для жінок бібліотека відкрита в спеціальні дні, коли нема мужчин. Громадські бібліотеки відкриваються також в Кастамуні і інших містах.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО В КАТЕРИНОСЛАВІ.

В Катеринославі заклалися наукове товариство для вивчення краю. До складу його увійшли: Д. Яворницький, П. Єфремов, І. Степанів і багато студентів. Товариство має на меті ожити науково-дослідну катедру, поповнити її новими робітниками та вибрати аспірантів.

ІНСТИТУТ КРАЄЗНАВСТВА В ЧЕРНІГОВІ.

Група наукових робітників розробила проєкт організації в Чернігові Інституту Краєзнавства. Президія Губернаторському визнала за доцільне організацію такого інституту.

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ МУЗЕЙ В КИЇВІ.

З ініціативи студентства Київського Археологічного Інституту, що віділав з членів спеціальної комісії, при Інституті організується науковий музей по намічених трох відділах: археології, етнографії і мистецтвознавства.

ВСЯЧИНА

Велика Британія під час світової війни мала на полі бою 9,500,000 жовніврів. Англія, Шотландія і Ірландія дали 6,200,000 жовніврів; Канада — 580,000; Австралія — 413,000; Нова Зеландія — 227,000; Польська Африка — 136,000; Южноафрика — 10,000; Індія — 1,600,000.

Польські урядовці пограбили велику кількість золотих річей, що їх зібрано з наседення для направлення польської валюти.

Генри Форд, звисний фабрикант автомобілів в Дітроїті, після державного оподаткування мав за минулий рік \$442,041,081.12 надвижки.

Як люде шивають рани. Певно, що найцікавіше шивають рани Індійне в Бразилії. Вони живляють до того не нитки й ігли — але простої мурашки (муравля) з великою головою! Вони кладуть муравля на зранене місце на тілі, але так, що

би його голова приходила там, де сходить росття шкіра. Муравель вкусить і тим самим сильно стягне і держить оба краї шкіри. Тоді Індійнин відтинає муравельову тулів, а голова далі судорожно тримається за укушеного місця і держить розтягу шкіру, як щипцями. Таких муравлів накладають на рану скільки треба один по другому, аж "зашити" їх головами ціле зранене місце.

Союзна репараційна конференція, що відбулася недавно в Лондоні, коштувала \$250,000. Сама лише розмова по телефону коштувала \$24,500, а декілька коштували \$20,000, бенкет і дрияття гостей коштували около \$50,000. Дорого, але все таки не по американськи. Звичайно, конференції робітничі уряди.

В Польщі є 10,000 католицьких полів. А в С.х. Галичині є 30,000 польських жандармів. Це називається "культурна європейська держава".

Л. Понтек.

"БАНДИТИХА".

(Києць.)

"Я хотів спитати вас, мені треба знати... ("Чого в його такій дивний голос?" це Пріська подумала й раптом зрозуміла, що Дмитро питає).

"Де Степан? Люде кажуть, що в лісі", закінчив Дмитро.

Пріська (несподівано для себе) сіла на лаву й доторкнулася до Дмитрова утинка ноги.

І прозвело: "В лісі".

"Ну?" — гостро вдарило.

Пріський здолався: сірі тіні кинули на неї половину вини перед кимось. З лісу вини. Сірі тіні, що сховали Дмитрове обличчя.

"Я саме, ви знаєте?" — впадо з-за тіней на Пріську мовчанку.

"Я йому їсти пошу з цього боку, що од станції. А де він постійно, не знаю".

"А ви до його ходите?"

Пріська й злякалася й зраділа од того, що вчула в Дмитровому голосі. І те, що давило так довго під грудьми, заклепотало і сльозами прорвалося з очей. Крізь сльози пробивалися й котилися через темряву слова до Дмитра.

"Шкода його. Адаже-ж я йому жінка. Несеш, од людей нічого не знаєш... І соромно й страшно, а він дає й..."

Сльози задхили слова, але згодом вони пробилися знову: "Я йому все кажу: підійти та здайся. Кажу — мидують таких, та він боїться".

Пріська тепер широкі вірила, що Степан тільки боїться.

Впадо головою на стіл. Безсило давила сльозами.

Почувала, що Дмитро не чує, і про неї знає більше, ніж вона сама. Це видавало останню сльозу, решту клекоуту терло зітхання.

"Я вас і сама хотіла питати,

що його робить. Кажуть — можна просто в Харків, у самий, їхати. Так не знаю, чи в його гроші є; та вже я буюсь настільки. Так не бажую куди й попустити. А людей питається не насмію".

Знову почула себе непевно. Давило Дмитрове мовчання. І наразі з лави погула:

"Добре, я націшу вам заяву, нехай він", притис Дмитро, підніме і зявиться. Все буде добре".

У вікно шестів довгий осліпний дощ.

"Я буду йти", стукнув милими: "дошу не переждеш".

Пріська не рада була. Навчє їй добре склалося, а серце стислося й стало.

Дмитро напав клямку й одчинив двері. Стояв на порозі. Крізь дощ, що він сів шест у сніг, Пріська почула:

"Все добре буде". І знову не було в неї радості. І було страшно, що Дмитро йде, а вона сама залишається.

"Завтра я принесу вам бумагу, а ви сповістите Степана", — переступив поріг.

Пріську кинуло до дверей.

Притиснуть би лице до Дмитра...

"Пріско!"...

"Дмитре!"...

"Дві неретягнуті струни."

"Так перекажіть Степанові"

обіравав одну Дмитро.

"Перекажу", — здалеку почула свій голос.

IV.

Коли ледче осніне сонце продерло хмари, а моторний вітер підхопив ті сірі шматки й розкидав по всіх краях обриву, Пріська вже була коло лісу. Без радості сюди вона йшла. З локорою спрацьованої котини. Не думала ні про кого. Ні про віщо. В її вухах стояло обірване.

"Перекажіть!"

І воно загало її сюди.

Листя під ногами шестілітнякших від нічного дощу й приставало до Пріських ніг — завважало йти. Пріська втомилася. Гнало вперед обірване: "Перекажіть!"

Сонце зовсім продрало зашпані очі й заходилося розсіпати золото по листі, кої Пріська підійшла до граба й двох берез, що зрослися. Сон-

це й на Пріську кинуло золота, старанно обминаючи химерну довгу тін під деревами.

Пріський погляд упав на тинь, на картуза, що лежав по середині тієї тіні, а потім важко поліз у гору; по стовбур берези, по чоботях, штанах і — зупинився.

В гурлях у Пріській нарастала хвиля, гаряча, і пекла, так пекла. Тоді, вона гланула й вище. Побачила всього Степана. Він висів у повітрі, не торкаючись землі; спиною до неї, трохи підвівши голову, немов шукаючи чогось у горі.

За ростябленим коїром сороки ремінний пояс врізався в ший: змалював різну синю смужку на шкурі.

Од смужки Пріська одвернула.

Розгубила очі в лісі й кинулася знову до берези. Зайшла спереду, гланула в Степанове обличчя, — таке страшне, що виврився крик і голосиння.

"Нещаслива годинонько — бідна моя годинонько... Ой, Степаночку-дружинушко... А що-ж ти з собою зробив?... А Дмитро "бомагу принесе"..."

Припала головою до Степана. (Як голосить, то до мертвого — припадають). Але Степан од дотику мірно схитнувся, а Пріська поточилася. Це немов струнуло її всю, поставило в середині все на місце.

Голосом звичайним вимовила ще раз: "Бомагу".

Згадала, що "бомаги" вже не треба.

А — Дмитро-ж? — Принесе

її од Пріськи не піде.

І сюди не приходитиме знову. Вона ходитиме, от як учора, — на сход. З Дмитром. І навчється читати.

З лісу йшла — було легко, ну от зовсім легко було.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісти".

ХТО ВИНЕН ЗА ПРОЛЯТУ КРОВ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН І РОБІТНИКІВ?

Як Ви цікаві знати за що і проти кого воювали та в чий інтерес проливали свою кров українські селяне і робітники Галичини, то прочитайте собі інтересну книжку п. н.

ЯК ГАЛИЧАН ВТЯГНУЛИ В КОНТРРЕВОЛЮЦІЮ

Написав її полковник Українських Січових Стрілців, Юліан Чайківський. Ціна книжочки 10 центів.

Замовлення посилайте до:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

</